نام و نام خانوادگی: .....
مقطع و رشته: دوازدهم مشترک
نام پدر: .....
شماره داوطلب: .....
تعداد صفحه سؤال: ۴ صفحه

جمهوری اسلامی ایران
اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیردولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
امتحانات **نیمسال اول** سال تحصیلی **۱۴۰۵-۱۴۰۴**
www.sarayedanesh.com
021-2936

نام درس: ادبیات فارسی۳
نام دبیر: محسن اصغری
تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۰
ساعت امتحان: ۰۸:۰۰ صبح/ عصر
مدت امتحان : ۸۰ دقیقه

نمره به عدد: نمره به حروف:	نمره تجدید نظر به عدد: نمره به حروف:	محل مهر و امضای مدیر
نام دبیر: تاریخ و امضا:	نام دبیر: تاریخ و امضا:	

ردیف	سؤالات	بارم
۱	معنی لغات مشخّص شده را بنویسید. الف) برکش ز سر آن سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند ب) همّت اگر سلسله جنبان شود مور تواند که سلیمان شود	۰/۵
۲	واژهٔ «طاق» در کدام بیت به معنای «ایوان» به کار رفته است؟ الف) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است / چون روی پری رویان با رنگ و نگار است ب) نهاده به طاق اندرون تختِ زر / نشانده به هر پایه‌ای در گهر	۰/۲۵
۳	واژهٔ «غایت القصوی» در عبارت «گمان می‌کند به غایتُ القُصوای مقصود خود رسیده است.» به معنای«پایان زندگی» به کار رفته است؟ الف) درست ب) نادرست	۰/۲۵
۴	در گروه کلمات زیر غلط‌های املایی را بیابید و شکل درست آنها را بنویسید. «غریق بهر خدا، سور و شیون، داروغه و محتسب، اساس تزویر، صواب و درست، منصوب و وابسته، مطاع و فرمانروا، بزم و ضیافت، سباح و پگاه، تجلّی و قرب، فقیر و غنی، غربت زندان شهر، نشعهٔ خوب اسرا»	۱
۵	در کدام عبارت دو غلط املایی مشهود است؟ اصلاح کنید. الف) سواحل شرقی مدیترانه از زیباترین نواهی عالم است. جزیره‌های کوچک و بزرگ، مثل وصله‌های رنگارنگ بر تیلسان آبی مدیترانه دوخته شده است. ب) باران رحمت بی‌حسابش همه را رسیده و خان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.	۰/۵
۶	شکل درست کلمه ها را از نظر املایی انتخاب کنید. یک) از پای تا سرت همه نور خدا شود در راه ..... چو بی پا و سر شوی الف) زوالجلال ب) ذوالجلال دو) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را است که جمشید جم نداشت الف) فراغتی ب) فراقتی	۰/۵
۷	در کدام گزینه واژه‌ای یافت می‌شود که هم‌آوا دارد؟ الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست ب) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق	۰/۲۵

www.amoozeshmelli.com

۸	در ابیات زیر نوع قرینهٔ فعل‌های حذف شده را بنویسید. الف) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ماعبَدناک حقّ عِبادتک ب) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فروبرده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده.	۰/۵
۹	با توجه به بیت « هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش بازجوید روزگار وصل خویش» به سوالات پاسخ دهید. الف) جملهٔ «وابسته یا پیرو» را بنویسید. ..... ب) نهاد جمله «هسته» کدام است؟	۰/۵
۱۰	نقش کلمات مشخّص شدهٔ عبارت و مصراع‌های زیر را بنویسید. الف) نی حریف هرکه از یاری برید ب) بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است	۰/۵
۱۱	فعل «نیست» را از نظر کاربرد معنایی در دو مصراع زیر بررسی کنید. الف) لیک چشم و گوش را آن نور نیست ب) آتش است این بانگ نای و نیست باد	۰/۵
۱۲	در عبارت « همه معرفتی محبّت نباشد. پس اوّل پایه، معرفت است و دوم پایه، محبّت و سیُم پایه، عشق»: الف) دومین «ترکیب وصفی» را مشخّص کنید؟ ب) زمان دقیق فعل «نباشد» را بنویسید.	۰/۵
۱۳	در همهٔ گزینه ها به جز ..... تعداد نقش دستوری «مسند» یکسان به کار رفته است. الف) حیات از عشق می‌شناس و مَمات بی عشق می‌یاب. ب) آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند ج) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند د) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد	۰/۵
۱۴	در کدام عبارت دو نوع وابستهٔ وابسته متفاوت به کار رفته است؟ نوع آنها را مشخّص کنید. الف) در آستانهٔ میوه دادن درختی که جوانی را به پایش ریخته بود و در آن هنگام که بهار حیات علمی و اجتماعی اش فرا رسیده بود، ب) دیوارهای کهن روم که هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است، حکایت از روزگاران گذشته دارد.	۰/۷۵
۱۵	با توجه به عبارت «هر گاه مشت خونین و بی‌تاب قلبم را در زیر باران‌های غیبی سکوتش می‌گیرم ناله‌های گریه آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم.» به سؤالات پاسخ دهید: الف) به چه موضوعی تلمیح دارد؟ ب) «مشبّه» اولین تشبیه را مشخص کنید.	۰/۵
۱۶	آرایهٔ مشترک مصراع نخست ابیات «الف و ب» زیر را بنویسید. (به جز مراعات نظیر، تشخیص و واج آرایی) الف) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی اش نام نهادند ب) تو مشت درشت روزگاری از گردش قرن‌ها پس‌افکند	۰/۵

www.amoozeshmelli.com

۱۷	آرایه‌های مرتبط هر بیت را به آن وصل کنید. (یک بیت و یک آرایه اضافی است) الف) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر، چهر دلبند — یک) اسلوب معادله ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی آشنایان را در ایّام پریشانی بپرس — دو) استعاره سه) حسن تعلیل	۰/۵
۱۸	برای هر بیت دو آرایهٔ غیرتکراری بنویسید. (به جز مراعات نظیر و واج آرایی) الف) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحزن است ب) عشق، آتش است، هر جا که باشد، جز او رخت، دیگری ننهد.	۱
۱۹	آرایهٔ درست را انتخاب کنید. الف) پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفه روزی به خطای منکر نبرد. (تضمین- تلمیح) ب) ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند (تشبیه - استعاره)	۰/۵
۲۰	درست یا نادرست بودن عبارات زیر را از نظر تاریخ ادبیات مشخّص کنید. الف) کتاب «تمهیدات» اثر منثور شهاب الدین سهروردی است. (درست/ نادرست) ب) «تذکره الاولیا» را سنایی غزنوی به نثر نوشته است. (درست/ نادرست) ج) پدیدآورندهٔ دو اثر «فیه ما فیه» و «مثنوی» یکی است. (درست/ نادرست) د) کتاب «قصّهٔ فرهاد شیرین» در زمینهٔ ادبیات پایداری نوشته شده است. (درست/ نادرست)	۱
۲۱	بیت‌های زیر را کدام گزینه کامل می‌کند؟ الف) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز ..... یک) تا در زمانه باقی است آواز باد و باران دو) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران ب) ..... دیوار زندگی را زین‌گونه یادگاران یک) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند دو) بازآ که در هوایت خاموشی جنونم	۰/۵
۲۲	مصراع دوم بیت زیر را بنویسید. «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی .....»	۰/۵
	معنی و مفهوم عبارات و ابیات شماره ۲۳ تا ۳۶ را به نثر روان بنویسید.	
۲۳	همه می‌دانیم دولت مستعجل بود.	۰/۵
۲۴	همه درگاه تو جویم همه از فضل تو پویم	۰/۵
۲۵	واصفان حلیه جمالش به تحیّر منسوب که ماعَرفناک حقّ مَعرفتک.	۱
۲۶	گفت در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست	۰/۵
۲۷	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد	۱

www.amoozeshmelli.com

۲۸	عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید.	۰/۵
۲۹	مفهوم مشترک عبارت « و حتّی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد و زبان گویای خدا می‌شود.» را با شعر زیر از سهراب سپهری بنویسید. «من نمازم را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نمازم را پی تکبیره الحرام علف می‌خوانم / پی قد قامت موج»	۰/۵
۳۰	منظور از بخش‌های مشخّص شده چیست؟ «تا درد و ورم فرونشیند کافور بر آن ضماد کردند»	۰/۵
۳۱	مفهوم کلی عبارت «چون حق تعالی بنده‌ای را گُزید و مستغرق خود گردانید، هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی آنک آن بزرگ، نزد حق یاد کند و عرضه دهد، حق، آن را برآرد.» چیست؟	۰/۵
۳۲	مفهوم مشترک عبارت «چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت» را با بیت زیر بنویسید. «هیچ نقّاشت نمی‌بیند که نقشی برکشد و آن که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای»	۰/۵
۳۳	مصراع دوم بیت زیر به کدام موضوع اجتماعی عصر شاعر اشاره دارد؟ «گفت: مستی، زان سبب افتان و خیزان می‌روی گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست»	۰/۵
۳۴	بیت زیر بیانگر کدام مضمون عصر مشروطه یا بیداری است؟ «فرّخی ز جان و دل می‌کند در این محفل دل نثار استقلال، جان فدای آزادی»	۰/۵
۳۵	درستی یا نادرستی عبارت زیر را بنویسید. الف) عبارت «سودای عشق از زیرکی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.» بیانگر برتری عقل بر دیوانگی است. درست / نادرست ب) بیت «آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده‌پی اش نام نهادند) بیانگر ارزشمندی مقام پیر و مرشد است. درست / نادرست	۰/۵
۳۶	مفاهیم مرتبط ابیات را انتخاب کنید. (یک مفهوم و یک بیت اضافی است) الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟ — یک) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق ب) نی، حدیث راه پرخون می‌کند قصّه‌های عشق مجنون می‌کند — دو) ساری و جاری بودن عشق در هستی ج) هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد هرکه بی روزی است، روزش دیر شد — سه) دشوار و پرخطر بودن راه عشق	۰/۵

جمع بارم: ۲۰نمره

www.amoozeshmelli.com

اداره ی کل آموزش و پرورش شهر تهران
اداره ی آموزش و پرورش شهر تهران منطقه ۶ تهران
دبیرستان غیر دولتی پسرانه سرای دانش واحد حافظ
کلید سؤالات ترم اول سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴
www.sarayedanesh.com
021-2936

نام درس: ادبیات فارسی۳
نام دبیر: **محسن اصغری**
تاریخ امتحان: ۱۴۰۴/۱۰/۲۲
ساعت امتحان: ۰۸:۰۰صبح/ عصر
مدت امتحان: دقیقه

ردیف	راهنمای تصحیح	محل مهر یا امضاء مدیر	نمره
۱	الف) تاوان، جبران خسارت مالی و غیر آن۰/۲۵ ب) پیوسته، وابسته و مرتبط۰/۲۵		۰/۵
۲	الف ۰/۲۵		۰/۲۵
۳	الف) درست ۰/۲۵		۰/۲۵
۴	بهر خدا ۰/۲۵ منصوب ۰/۲۵ سباح ۰/۲۵ نشعهٔ۰/۲۵		۱
۵	الف) نواحی۰/۲۵ طیلسان۰/۲۵		۰/۵
۶	ب) ذوالجلال ۰/۲۵ ب) فراغتی ۰/۲۵		۰/۵
۷	ب) ۰/۲۵		۰/۲۵
۸	الف) است: قرینه معنایی ۰/۲۵ ب) بود: معنایی ۰/۲۵		۰/۵
۹	الف) او دور ماند از اصل خویش۰/۲۵ ب) هر کسی۰/۲۵		۰/۵
۱۰	الف) مسند ۰/۲۵ ب) مفعول ۰/۲۵		۰/۵
۱۱	الف) غیر اسنادی ۰/۲۵ ب) اسنادی۰/۲۵		۰/۵
۱۲	الف) اوّل پایه ۰/۲۵ ب) مضارع اخباری۰/۲۵		۰/۵
۱۳	د) ۰/۵		۰/۲۵
۱۴	الف) ۰/۲۵ صفت مضاف الیه: علمی یا اجتماعی ۰/۲۵ / مضاف الیه مضاف الیه: درخت یا ضمیر «ش» ۰/۲۵		۰/۷۵
۱۵	الف) به داستان گریستن حضرت علی (ع) ۰/۲۵ ب) قلب ۰/۲۵		۰/۵
۱۶	«الف و ب»: تشبیه۰/۵		۰/۵
۱۷	الف) حسن تعلیل ۰/۲۵ ب) اسلوب معادله۰/۲۵		۰/۵
۱۸	الف) تشبیه –۰/۲۵ تلمیح ۰/۲۵ ب) کنایه۰/۲۵ تلمیح۰/۲۵		۱
۱۹	الف) تلمیح ۰/۲۵ ب) استعاره۰/۲۵		۰/۵
۲۰	الف) نادرست ۰/۲۵ ب) نادرست ۰/۲۵ ج) درست ۰/۲۵ د) نادرست۰/۲۵		۱
۲۱	الف) دو) کاین گونه فرصت از کف دادند بی شماران ۰/۲۵ ب) یک) پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند ۰/۲۵		۰/۵
۲۲	تا کیمیای عشق۰/۲۵ بیابی و زر شوی ۰/۲۵		۰/۵

www.amoozeshmelli.com

۲۳	همه می دانیم که دولت ناپایدار و زود گذر بود ۰/۵	۰/۵
۲۴	فقط درگاه تو را می‌جویم ۰/۲۵ و به سبب لطف و کرم تو در پویه و تلاشم.۰/۲۵	۰/۵
۲۵	ستایندگان ۰/۲۵ زیور زیبایی خداوند۰/۲۵ که سرگردان هستند.۰/۲۵ [می‌گویند] تو را چنان که سزاوار شناسایی توست نشناختیم۰/۲۵	۱
۲۶	مست گفت آنچه مهم است باطن و عقل آدمی است نه ظاهر. ۰/۵	۰/۵
۲۷	نغمهٔ نی مانند آتش همراه با سوز و گداز است۰/۲۵ و تنها هوا و باد ظاهری نیست،۰/۲۵ هرکسی که سوز و گداز عشق نداشته باشد، ۰/۲۵ بهتر است نابود شود (خدا کند نابود شود). ۰/۲۵	۱
۲۸	عشق هرجایی سکن نمی شود۰/۲۵ و در هر چشمی ظاهر نمی گردد.۰/۲۵	۰/۵
۲۹	همه موجودات در تسبیح خداوند هستند.۰/۲۵	۰/۵
۳۰	درد و ورم: برآمدگی و قلهٔ کوه ۰/۲۵ کافور: برف قله۰/۲۵	۰/۵
۳۱	ارزشمندی مقام انسانهای مقرب الهی و اولیاءالله ۰/۵	۰/۵
۳۲	حیرانی و خاموشی عاشق با دیدن معشوق۰/۵	۰/۵
۳۳	نامساعدبودن اوضاع جامعه۰/۵	۰/۵
۳۴	جانفشانی در راه وطن یا آزادی خواهی۰/۵	۰/۵
۳۵	الف) نادرست ۰/۲۵ ب) درست ۰/۲۵	۰/۵
۳۶	ب) سه) دشوار و پرخطر بودن راه عشق ۰/۲۵ ج) یک) اشتیاق پایان ناپذیر عاشق۰/۲۵	۰/۵
صفحهٔ ۲		

جمع نمرات ۲۰

www.amoozeshmelli.com